

9.7.2025

Karitsoiden laidunpunnitus - avain onnistuneeseen kasvuun

Karitsoiden kasvun seuraaminen on olennainen osa onnistunutta lampaanhoitoa. Punnitusten avulla voidaan paitsi varmistua eläinten teuraskypsyydestä, myös havaita ajoissa mahdolliset ongelmat yksilö- tai laumatasolla. Säännöllinen laidunpunnitus auttaa tekemään oikea-aikaisia toimenpiteitä, jotka tukevat karitsoiden hyvinvointia ja kasvua.

Miksi karitsoita punnitaan?

Painonseuranta ei ole vain teuraaksi lähtöä varten – se on tärkeä työkalu karitsoiden terveyden ja ruokinnan arvioinnissa. Katraan keskikasvun tavoitteena tulisi olla vähintään 200g/pv. Mikäli yksi tai useampi karitsa kasvaa huonosti, ne kannattaa erottaa muista, selvittää syy ja aloittaa tarvittava hoito. Jos taas koko lauman kasvu heikkenee, taustalla on usein laitumen riittämättömyys tai loistartunta. Näissä tilanteissa voidaan esimerkiksi:

- siirtää karitsat paremmalle laidunlohkolle
- lisätä ruokintaa
- ottaa papananäytteet loisten varalta ja aloittaa loishäätö tarvittaessa

Usein toistuvat punnitukset mahdollistavat tilanteen korjaamisen ennen kuin kasvut heikkenevät merkittävästi. Lisäksi punnitustiedot auttavat ennakoimaan teurastusaikataulua ja ilmoittamaan teuraat ajoissa.

Rännipunnitus – tehokas ja helppo ratkaisu

Punnitusta helpottaa huomattavasti, jos käytössä on apuaidat, ränni ja ajoavaaka. Tällöin karitsoita ei tarvitse pyydystää yksitellen, vaan ne kulkevat omatoimisesti vaa'an läpi, ja työvoiman tarve vähenee oleellisesti.

Ränni voidaan sijoittaa lampolaan tai sen läheisyyteen, jos laidun on lähellä ja karitsoita on helppo liikuttaa. Siirrettävällä kalustolla ränni ja vaaka voidaan viedä myös suoraan laitumelle. Lampaat tottuvat nopeasti kulkemaan rännissä, kun ne opetetaan siihen juoksuttamalla lauma muutaman kerran läpi ilman pysähdyksiä. Suurissa katraissa sujuvuutta lisää elektronisten merkkien ja lukijan käyttö. Joissakin vaa'issa on myös ominaisuus, joka näyttää yksilön päiväkasvun ja koko ryhmän keskipainon heti punnituksen jälkeen.

Kuva: Heli Jolkkonen

Punnitus apuaitojen avulla

Jos ränniä ei ole käytettävissä tai sitä ei saada karitsoiden läheisyyteen, voidaan punnitus suorittaa apuaidoin.

Karitsoita voi opettaa etukäteen tulemaan pienempään apuaidoista koottuun aitaukseen viemällä sinne houkutukseksi herkkuja. Ilman toimivaa paimenkoiraa tämä on erityisen hyödyllinen keino koota karitsat hallitusti. Aitauksesta tehdään mahdollisimman pieni, jotta karitsat saadaan kiinni ilman juoksuttamista.

Vaaka sijoitetaan aitauksen viereen, karitsat laitetaan vaakaan ja punnitaan yksi kerrallaan. Punnitut karitsat kannattaa merkata, jotta ne erottaa myöhemmin, erityisesti, jos laumat sekoittuvat.

Kuva: Tanja Heikkinen

Yhteenveto

Säännöllinen laidunpunnitus on keskeinen osa karitsoiden hyvinvoinnin ja tuotannonhallinnan tukemista. Oikein toteutettuna se on tehokas, nopea ja antaa arvokasta tietoa, jonka avulla pystytään tekemään oikeita ratkaisuja oikeaan aikaan.

Teksti: Sari Heltelä

Trailerilla siirrettävä vaaka. Kuva Sari Heltelä.